
РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

DOI: [https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1\(28\)-135-150](https://doi.org/10.25140/2410-9576-2024-1(28)-135-150)

УДК 338.49:[332.12:332.012.35]

JEL Classification: R11; O18

Микола Петрович Бутко

доктор економічних наук, професор, заслужений економіст України
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: butko.mykola@ukr.net. ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-4349-1298>

Олександр Сергійович Хархун

здобувач ступеня PhD за спеціальністю 073 – менеджмент
кафедри менеджменту та адміністрування
Національний університет «Чернігівська політехніка» (Чернігів, Україна)
E-mail: divine.zepelin@gmail.com. ORCID: <https://orcid.org/0009-0007-4361-9371>

**МЕТОДОЛОГІЧНІ ПІДХОДИ ДО УПРАВЛІННЯ МОДЕРНІЗАЦІЙНИМ
ПОТЕНЦІАЛОМ ІНФРАСТРУКТУРНОЇ СФЕРИ
НА РІВНІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**

Анотація. Стаття присвячена формуванню концептуальних підходів до управління модернізаційним матеріалом підприємств інженерної інфраструктури територіальних громад. В умовах швидких технологічних змін та зростаючої потреби у стійкому розвитку громад виникає необхідність ефективного планування та реалізації модернізаційних заходів в інфраструктурній сфері. У статті розглядаються основні підходи до системного управління модернізацією, зокрема, стратегічне планування, впровадження інновацій, фінансове забезпечення та партнерські відносини між різними рівнями влади й бізнесом. Розкрито вплив локальних особливостей на процес модернізації та наголошено на важливості адаптації загальних методологічних підходів до конкретних умов громади. Особливу увагу приділено питанням соціальної справедливості, екологічної стійкості та залученню громадськості до процесу прийняття рішень. Предметом дослідження є теоретичні, методичні та прикладні основи для обґрунтування інструментарію забезпеченні модернізації процесів функціонування підприємств інженерної інфраструктури в умовах повоєнної відбудови.

Ключові слова: підприємства інженерної інфраструктури; модернізація; інновації; інтелектуалізація; принципи; закономірності; методичні підходи до пізнання.

Рис.: 2. Табл.: 1. Бібл.: 10.

Постановка проблеми. Сучасні умови функціонування підприємств інженерної інфраструктури зумовлюються постійними викликами воєнного методу та необхідного відновлення довоєнного потенціалу наявних підприємств з урахуванням необхідності оновлення

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

застарілих технологій для прискорення інноваційного розвитку та підвищення рівня конкурентоспроможності діючих, зруйнованих або пошкоджених підприємств.

Під динамічним впливом інноваційного розвитку та інтелектуалізації підприємств, котрі забезпечують життєдіяльність місцевих інженерних господарських комплексів потребують необхідності ефективної реалізації методологічних положень модернізаційного процесу функціонування підприємств інженерної інфраструктури в повоєнний період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Вплив на сучасні формування теоретично-методологічних засад щодо детермінант модернізації підприємств інфраструктурної сфери здійснили теорії Й.Шумпетера, У. Ростоу, Д. Белла, Дж.К. Чепбрайта, К. Перес, Е. Хендепер та їхні сучасні послідовники.

До складу вітчизняних дослідників, які розвивають теорію модернізації економічних систем і в їхньому складі підприємств інженерного середовища, належать О. І. Амоша, Б. В. Буркинський, В. М. Заєць, О. М. Вовк, А. А. Грищенко, Б. М. Данилишин, С. О. Тульчинська, Н. В. Іванова, І. З. Сторонятська, Л. І. Федулова та інші.

Виділення недосліджених частин загальної проблеми. У дослідженні методологічних підходів до управління модернізаційним потенціалом інфраструктурної сфери на рівні територіальної громади можна виділити кілька аспектів, які залишаються недостатньо вивченими: адаптація до місцевих умов, вплив соціальних факторів, фінансування та інвестиції, інновації та технології, організаційно-управлінські аспекти.

Дослідження цих недосліджених аспектів допоможе глибше зрозуміти й покращити підходи до управління модернізаційним потенціалом інфраструктурної сфери на рівні територіальної громади.

Мета дослідження. Поглиблення теоретичних положень, щодо повоєнної модернізації підприємств інженерної інфраструктури та практичних рекомендацій у контексті цих положень в умовах інноваційного розвитку та інтелектуалізації діяльності міських господарських систем.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Виклад основного матеріалу. У межах цього дослідження ми прагнемо зосередити увагу саме на інженерні інфраструктури територіальних громад, які найбільше постраждали в російсько-українській війні й потребують концентрації зусиль на модернізацію підприємств цієї сфери.

До складу цих підприємств входять суб'єкти господарської діяльності переважно комунальної, або ж акціонерної форми власності, які зайняті технопостачанням, водовідведенням, функціонуванням дорожнього господарства та освітлювальної мережі, міського транспорту.

Передусім зазначити, що відсутність стратегічного реформування вітчизняної економіки, масштабна воєнна агресія з боку Росії, масштабність корупції та соціальної стратифікації населення формують системні проблеми в інституціональній сфері.

Інституціональне середовище при цьому має такі особливості (рис. 1):

- по-перше, складається з нормативно-правової та організаційно-технічної компонент;

- по-друге, основними чинниками функціонування підприємств інженерної сфери є впливовість інституцій та взаємовідносин інституцій з боку органів місцевого самоврядування;

- по-третє, взаємозв'язок економічних, соціальних, екологічних та культурно-ментальних відносин у межах територіальної громади;

- по-четверте, ієрархічна впливовість між інститутами різного рівня та їхньої вагомості на темпи модернізації;

- по-п'яте, специфіка окремих сфер діяльності в рамках інженерної інфраструктури та їх взаємозалежність у життєдіяльності територіальної громади та їх населення [9].

Сучасне інституціональне середовище реформується та трансформується під впливом відповідних чинників, а саме:

- Відносин, до яких належать сімейно-психологічні, навчально-виховні, виробничо-економічні та ін.

- Впливовості інститутів задля ідеологічності та культурно історичності ідентичності подача інформації.

- Регулювання економічних систем та їх правової позиції: організаційно-економічні, адміністративні, мотиваційні, правові та ін.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

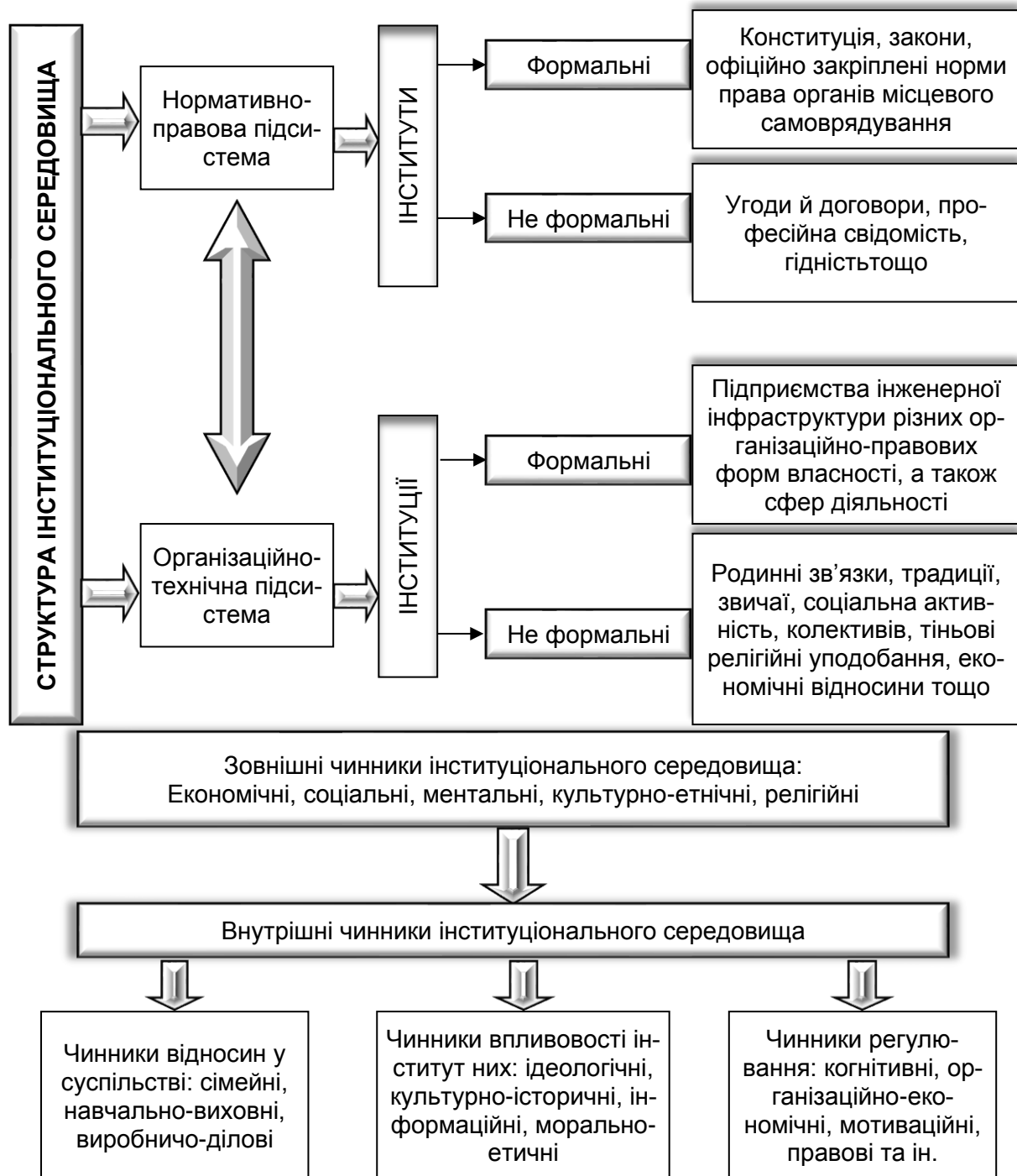

Рис. 1. Система чинників формування і впливу імперативів у інституціональному середовищі

Джерело: складено авторами.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Для узгодження інституціонального регулювання вітчизняних інфраструктурних підприємств, на нашу думку, в умовах новосної відбудови необхідно:

- продовжити реформування податкового, митного та господарського законодавства, а також правові норми регулювання сфер транспорту, енергетики, інфраструктурного та логістичного сервісу. Зокрема, на сьогодні в зазначених сферах уже в умовах війни руйнації реформи, але їх пряmlinійність та проблематичність імплементації без інвестиційної підтримки провокує зміну механізмів, що відповідно має бути впроваджено і в змінах до програм здійснення законодавчих реформ:

- транспортувати систему державних регулюючих органів, зокрема, внести в законодавчі норми врегулювання логістичної діяльності, приватного брокерства тощо; передбачити актуалізації розвитку територіальних громад та сполучень між ними, наслідки переходу на приватну власність у житлово-комунальній та енергетичній сферах; удосконалити норми приватно-державного співфінансування модернізації; формалізацію громадського нагляду та ініціатив щодо розвитку інфраструктурної сфери;

- здійснювати активізацію інноваційного середовища у сфері інфраструктури, особливо в питаннях забезпечення безпеки і якості послуг;

- сприяти інтелектуалізації та цифровізації, забезпеченні інвестиційно-інноваційної підтримки реформування інфраструктурної сфери через створення державно-приватних бізнес-утворень та інформаційної мотивації підвищення освіти, компетентності населення;

- мотивувати розвиток міжобласних, міжрайонних та міжнародних економічних зв'язків, доступності населення до цифрових технологій, що в підсумку прискорить транспортні потоки та споживання інфраструктурних послуг [2].

Інституційне регулювання модернізаційної активності підприємств інфраструктурної сфери має певні особливості:

По-перше, потребує інноваційно-інвестиційної вмотивованості економічного стимулювання у сфері фінансової, кадрової, нормативної підтримки.

По-друге, перебування значної кількості інфраструктурних об'єктів у державній власності та в статусі стратегічно важливих з погляду національної безпеки провокує залежність від державних програм і стратегій. Наприклад, програма великого будівництва автомобільних доріг загальнодержавного значення [7].

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

По-третє, неузгодженість нормативних актів у частині територіальної відповідальності за технічний стан і модернізацію об'єктів інфраструктури.

Після проведеної реформи територіального устрою та надання об'єднаним територіальним громадам фінансової незалежності, державні й регіональні об'єкти також потребують інвестиційного забезпечення, здійснювати яке територіальні громади економічно неспроможні.

Для удосконалення нормативної бази потрібно усунути надмірні, неоднозначні та неузгоджені законодавчі норми і сформувані відповідно прозорі й базовообов'язкові регламенти, що мають бути сформовані та реалізовані за активної участі стейкхолдерів, представників бізнес-структур і професійних організацій та наукових установ [1].

Таким чином, спільна інституційна та регламентна діяльність держави, бізнесу і громадянського суспільства дасть можливість сформувати результативну та прийнятну послідовність розробки норм і правил модернізації підприємств інфраструктурної сфери. Розвиток процесів економічної та інституційної взаємодії у процесах формування векторів модернізації підприємств інфраструктурної сфери сприятиме вирішенню пріоритетних завдань:

- зниження рівня зношеності основних засобів;
- налагодження ефективних логістичних процесів;
- нарощування конкурентоспроможності інфраструктурних послуг через інвестиційну підтримку діючих підприємств;
- доступність міжнародних інноваційних ресурсів через створення умов для експорту інфраструктурних послуг та реалізація транзитного потенціалу [2].

Особливим напрямом інституціональної формалізації процесів модернізації підприємств інженерної інфраструктурної сфери є ресурсна підтримка та стимулювання інноваційного розвитку. Адже перетворення інтелекту в капітал та його подальша комерційна реалізація в процесах модернізації потребує активізації інвестиційної діяльності, формування відповідних компетенцій у персоналу, наглядної системи менеджменту виробничо-господарської системи. Міжнародний досвід формування конкурентоспроможних підприємств інфраструктурної сфери засвідчує ефективність взаємодії інститутів та інституцій з освітніми, інвестиційними, науковими, самоврядними та громадськими ор-

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

ганізаціями в процесах розробки, узгодження, імплементації стратегічних імперативів, адже саме в комунікаціях та інформаційному середовищі формуються чіткі запити та механізми нормативного забезпечення господарської діяльності. І, зрештою, визначальну роль у процесах формалізації інституціонального забезпечення та визначенні вектора в його реформування при модернізації підприємств інженерної інфраструктури мають процеси децентралізації владних повноважень.

З огляду на умови інституціональної підтримки та процесів модернізації підприємств інфраструктурної сфери пропонуємо спроектувати базові теоретико-методичні проекти програмних аспектів формування секторальної стратегії інституційного реформування для запровадження імперативів модернізації підприємств інфраструктурної сфери на засадах інноваційно-когнітивної парадигми.

Перший аспект – стратегічний. Секторальні стратегії формування та імплементації імперативів модернізації підприємств інфраструктурної сфери повинна бути довгостроковою та враховувати динамічність інноваційного розвитку суспільства, економіки, знань.

Другий аспект – цільовий. Програма стратегічної модернізації підприємств інженерної сфери має передбачати структуризацію та послідовність цілей і завдань міста, що забезпечить поетапність інноваційного розвитку та суспільного сприйняття. При цьому цільові орієнтири необхідно встановлювати з проектуванням проміжних етапів та їх контролем, кількісних та якісних характеристик, цілями модернізації дотичних сфер економічної діяльності. Для цього необхідно формалізувати наявні та перспективні вимоги до підприємства інфраструктурної сфери, тобто стратегія формування та імплементації імперативів модернізації повинна базуватись на оцінці ресурсної бази, мотивації та можливостей для реалізації, прогнозування структурних зрушень в інженерній інфраструктурі.

Третій аспект – секторальний. Технологічна різноманітність підприємств інженерної інфраструктури громади, особливості залучення інвестицій потребують чіткого розподілу пріоритетності та функціональної активності окремих секторів цієї сфери. Необхідно встановити можливості комплексності й завершеності модернізації того чи іншого сектору при наявних ресурсах, вплив його модернізації на інші сектори інфраструктурної галузі, а також на економічну систему держави.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Четвертий аспект – ресурсний. У будь-якій системі ресурси є матеріальною основою господарювання. Ресурсний аспект стратегічного управління поєднує процеси акумулювання, використання та інвестування, тому при програмних цілях і формування імперативів модернізації підприємств інфраструктурної сфери необхідно розмежувати вказані процеси та узгодити розподіл ресурсів між ними.

П'ятий аспект – організаційний. Він полягає у формалізації функціональних механізмів управління потенціалом модернізації, верифікації імперативів стосовно реалізації цілей і стратегій модернізації підприємств інфраструктурної сфери [3].

Вчасність модернізації створює конкурентні переваги. Для забезпечення ефективності та здобуття стійкої конкурентоспроможності необхідно при розробці стратегій програмувати майбутні зміни в часі та просторі.

Комплексна реалізація запропонованих вище принципів здатна стати каталізатором, певною рушійною силою модернізації підприємств інженерної інфраструктури територіальної громади, у період децентралізаційних трансформацій та визначенні векторів і сфер впливу місцевих управлінських структур на процеси економічного розвитку [8].

Будь-який організаційний механізм базується на закономірностях і принципах практичної діяльності суб'єктів та об'єктів впливу. Пропонується формалізувати базові характеристики формування механізму модернізації керуючись такими принципами (табл. 1).

Таблиця 1

**Принципи формування, функціонування
і розвитку підприємств інженерної інфраструктури**

<i>Формування</i>	<i>Функціонування</i>	<i>Розвитку</i>
Законності	Інноваційності	Системності
Науковості	Креативності	Субсидіальності
Комплексності	Пріоритетності	Варіативності
Об'єктивності	Конкурентності	Евристичності
Пріоритетності	Безпеки і якості	Транзитивності
Сталості	Фреймінгу	Сумісності
Транспарентності	Селективності	Хонізму

Джерело: авторська розробка.

При цьому слід врахувати, що принципи – це загально визначені та поширені правила, через які реалізується стратегія розвитку інфраструктурної сфери.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

У сучасних умовах господарювання підприємства інфраструктурної сфери для формалізації методичного інструментарію та цілей модернізації можуть застосовувати як окремі механізми, так і комплексне їх поєднання. До основних модернізаційних механізмів за цілями їх формування та реалізації можна віднести:

- стратегування розвитку управління;
- кластеризацію;
- інвестиційної вмотивованості;
- венчурний бізнес;
- концесійну взаємодію в межах індустриальних парків;
- інтелектуалізації та кадрового забезпечення;
- приватно-муніципального партнерства;

У кожному окремому із зазначених механізмів застосовується той чи інший інструментарій забезпечення результативності процесів модернізації.

Поняття організаційно-економічного механізму модернізації в наукових дослідженнях часто використовується для формалізації інструментарію цілеспрямованого впливу суб'єктів управління на об'єкти, що забезпечує досягнення поставлених цілей.

При побудові організаційно-економічного механізму модернізації підприємства інженерної інфраструктури важливим аспектом є конкретизація методологічного інструментарію (рис. 2).

До елементів механізму управління модернізаційними процесами належать:

- вплив зовнішнього та внутрішнього середовища;
- суб'єкти та об'єкти і взаємозв'язки з ними;
- цільову, управлінську, методичну та результуючу компоненти.

Елементами механізму модернізації підприємства інфраструктурної сфери, крім принципів є цілі, закономірності, функції, методи й інструменти їх застосування, що формують подальшу спрямованість та парадигмальну належність управлінського інструментарію.

Комплекс методів стратегічного управління має об'єднувати:

- формування відносин та ресурсів;
- структурування складових активів;
- моніторинг рівня конкурентоспроможності;
- інноваційності розвитку підприємства;
- інвестиційної підтримки модернізаційних процесів.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Рис. 2. Організаційно-економічний механізм модернізації підприємств інженерної інфраструктури

Джерело: запропоновано авторами.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Процеси перетворення ресурсу в модернізаційний потенціал пов'язані з наявністю каталізаторів і мотиваторів трансформації, які базуються на функціонуванні інтелектуального ресурсу. Важливими з погляду характеристики процесів інтелектуалізації діючих підприємств є часто вживані в сучасних умовах розвитку теорій та практики інтелектуалізації економічних систем [5].

На нашу думку, доцільно виділити декілька аспектів інтелектуалізації модернізаційного процесу, а саме:

- інтелектуалізація людських особистісних характеристик на основі безперервної освіти, навчання, набуття нового досвіду й нових знань, також розвиток ментальних навичок, уміння мислити, досягати й генерувати нові знання;

- загальна інтелектуалізація об'єктів технологічних структур, оснащення інформаційними, комп'ютерними та новітніми інтелектуальними технологіями життєвого простору людини, а також об'єктів інфраструктури. Зокрема водо-, тепло-, газо-, електропостачання та інших об'єктів комунального господарства;

- розвиток інтелектуально-інформаційного простору, а саме мережі Інтернет, засобів зв'язку, їх постійне удосконалення та повсюдне впровадження діяльності, характер взаємин між роботодавцем і службовцями [4].

У сучасних викликах модернізаційної трансформації окреме місце відводиться цифровізації. До основних взаємопов'язаних груп причин, що детермінують вплив цифровізації на інтелектуалізацію модернізаційної діяльності підприємства, належать:

По-перше, підвищення ресурсної цінності диджиталізації, трансформацію якої можливо зробити тільки на основі інтелектуальних здібностей людини.

По-друге, необхідність формування сучасних характеристик до креативно-творчого персоналу, компетентних у бізнес-процесах підприємства в процесі інтелектуальної цифровізації.

По-третє, необхідність розвитку професіоналізму, інвестиційного мислення, креативності, здатності до навчання персоналу.

По-четверте, необхідність організації цілеспрямованих на інноваційний результат інвестицій у персонал.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Інформатизація, інформаційний напрямок розвитку суспільства пов'язані зі зміною місця і ролі людини на підприємстві: у промисловості, на транспорті та в інших сферах діяльності. Людина як суб'єкт економічних відносин уже передає частину функцій штучному інтелекту – аналітика, обробка великих масивів інформації, обґрунтування вибору, механічне повторення операцій, контроль за виконанням завдань і досягненням цілей [6].

Слід зазначити, що інтелектуалізація, як ціль модернізації, покликана сприяти закріпленню, розширенню та формуванню нових відносин між менеджментом підприємства та працівниками. Тобто має відбуватись пошук і впровадження нових підходів до креативної взаємодії та капіталізації наявного інтелектуального потенціалу, а не виконання поставленого завдання без розуміння її значення в розвитку підприємства.

Усе це потребує змін у системі управління підприємствами інженерної інфраструктури незалежно від форм власності. Тому вбачаємо основою розуміння та управління в сучасних трансформаціях спрямованість модернізаційних змін у інноваційне русло.

Об'єктами впливів є техніко-технічна база; компетенції персоналу; трансформації й оптимізації організаційної, інвестиційної, інформаційної, виробничої та логістичної систем, а також менеджменту діючих підприємств.

Простором реалізації організаційно-економічного механізму є ресурсне, інформаційне та секторальне середовище діючих підприємств інженерної інфраструктури, у межах яких формуються важелі впливів, ресурси, мотиватори та підтримки реалізації модернізаційних процесів на діючій інституційній базі [8].

Висновки та пропозиції. Стратегічне управління в сучасних системах реалізується для розширення візії прогностичного передбачення результатів модернізації створення превентивних умов для забезпечення результативності в умовах загострення конкуренції.

Розроблений організаційно-економічний механізм модернізації підприємств інженерної інфраструктури передбачає:

- формування ринків послуг, які стають новими джерелами доходів і фінансування інноваційного розвитку;
- запити щодо прискорення модернізаційних процесів;
- імплементацію досягнень науково-інтелектуального прогресу;
- активізацію інноваційних, логістичних, соціально-економічних просторів.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Для забезпечення ефективності реалізації будь-якого організаційно-економічного механізму важливо формалізувати інструментарій здійснення управлінських впливів. У механізмі забезпечення ефективності модернізації підприємств інфраструктурної сфери, на наш погляд, використати доцільно методичний інструментарій у складі: методи стратегічного та факторного аналізу; параметричної, інтегральної та прогнозної оцінки; сценарного моделювання; імітаційного, інвестиційного-інноваційного проєктування; оптимізації і математичної інтерпретації.

З огляду на зазначене, організаційно-економічний механізм стратегічного управління модернізацією підприємств інженерної інфраструктури – це сукупність зовнішніх та внутрішніх складових у якісно новому розвитку та цільового управлінського впливу з орієнтацією на ресурсозбереження, інтелектуалізації та цифровізації підприємств котрі забезпечують реалізацію принципів спрямованих на ефективне використання інноваційних та організаційних технологій.

Зміст стратегічного управління розвитком підприємств полягає в створенні необхідних умов для кількісно-якісних перетворень та координації дії, спрямованих на усунення суперечностей, які виникають як у внутрішньому середовищі підприємств, так і внаслідок їх взаємодії із зовнішнім середовищем [10].

Відповідність та узгодженість рівнів інноваційності логістичної, соціальної сфер із середовищем матеріального виробництва нарощує конкурентні позиції підприємств, забезпечує високий рівень рентабельності, капіталізації прибутків та інтелектуалізації.

Поетапна реалізація запропонованої послідовності дозволяє узгоджувати впливи зовнішнього середовища із внутрішніми запитами підприємств на модернізацію відповідно до загальноекономічного рівня інноваційного розвитку.

Послідовність управління модернізаційним процесом на підприємствах інфраструктурної сфери розглядається як послідовність впливів на наявні активи та їх цілеспрямоване оновлення із застосуванням сучасних досягнень інноваційного розвитку. Тобто забезпечується перетворення ресурсів у інструменти формування результатів діяльності підприємств шляхом їх використання, а модернізація виступає інструментом підвищення результативності.

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

Список використаних джерел

1. Бубенко П. Т. Деякі аспекти модернізації підприємств ЖКГ [Електронний ресурс] / П. Т. Бубенко, О. В. Димченко, В. М. Прасол. – Режим доступу: <http://eprints.kname.edu.ua>.
2. Важелі активізації інноваційного розвитку економіки: досвід країн єс та вітчизняні реалії / М. П. Бутко, С. В. Повна, О. В. Попело, Г. М. Самійленко // Проблеми і перспективи економіки та управління. - 2019. - № 3 (19). - С. 9-20.
3. Вовк О. М. Імперативи модернізації підприємств: формування та імплементація / О. М. Вовк // Економічний вісник Національного гірничого університету. – 2020. – Вип 3(71).
4. Грищенко А. Методологічні основи модернізації України / А. Грищенко // Економіка України. – 2011. – № 2. – С. 4-12.
5. Жаліло Я. А. Інституційні засади формування економічної стратегії держави / Я. А. Жаліло // Модернізація управління національною економікою: матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції (25-26 листопада 2016 р.). – Київ : КНЕУ, 2016. – С. 93–97.
6. Іванова Н. В. Забезпечення сталого розвитку інфраструктури України в контексті Євроінтеграції / Н. В. Іванова, С. М. Шкарлет, В. Ч. Марчасов // Проблеми економіки та управління. – 2017. – № 3(16).
7. Рера Т. Потенціал модернізації як базис ефективного соціально-економічного розвитку країни в контурі відтворювальних процесів / Т. Рера, Л. Чернюк // Збірник наук. праць Черкаського державного технологічного університету. – 2017. – Вип. 44, Ч. I. – С. 42–49.
8. Структурні зміни та економічний розвиток України : монографія / В. М. Геець, Л. В. Шинкарук, Т. І. Артьомова, І. М. Бобух, В. Г. Бурлака та ін. – Київ, 2011. – 696 с.
9. Структурні реформи економіки: світовий досвід, інститути, стратегії для України : монографія / Б. М. Андрушків, О. І. Амоша, С. С. Аптекарь [та ін.] ; наук. ред. В. І. Ляшенко, Є. В. Савельєв. – Тернопіль : Економічна думка ТНЕУ, 2011. – 848 с.
10. Федулова Л. І. Інноваційний розвиток економіки: модель, система управління, державна політика / Л. І. Федулова. – Київ, 2005. – 552 с.

References

1. Bubenko, P.T., Dymchenko, O.V., Prasol, V.M. (n.d.). Deiaki aspekty modernizatsii pidpriemstv ZhKH [Some aspects of modernization of housing and communal services enterprises]. <http://eprints.kname.edu.ua>.
2. Butko, M.P., Povna, S.V., Popelo, O.V., Samiylenko, H.M. (2019). Vazheli aktyvizatsii innovatsiinoho rozvytku ekonomiky: dosvid krain yes ta vitchyzniani realii [Levers for activating the innovative development of the economy: the experience of

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

EU countries and domestic realities]. *Problemy i perspektyvy ekonomiky ta upravlinnia – Problems and prospects of economics and management*, 3(19), 9-20.

3. Vovk, O.M. (2020). Imperatyvy modernizatsii pidpriemstv: formuvannia ta implementatsiia [Imperatives of enterprise modernization: formation and implementation]. *Ekonomichnyi visnyk Natsionalnoho hirnychoho universytetu – Economic Bulletin of the National Mining University*, 3(71).

4. Hryshchenko, A. (2011). Metodolohichni osnovy modernizatsii Ukrainy [Methodological basis of modernization of Ukraine]. *Ekonomika Ukrainy – Ukraine economy*, (2), 4-12.

5. Zhalilo, J.A. (November 25-26, 2016). Instytutsiini zasady formuvannia ekonomichnoi stratehii derzhavy [Institutional foundations of the formation of the economic strategy of the state]. *Modernizatsiia upravlinnia natsionalnoiu ekonomikoju: materialy IV Mizhnarodnoi naukovy-praktychnoi konferentsii – Modernization of the management of the national economy: materials of the IV International Scientific and Practical Conference* (pp. 93-97).

6. Ivanova, N.V., Shkarlet, S.M., Marchasov, V.H. (2017). Zabezpechennia staloho rozvytku infrastruktury Ukrainy v konteksti Yevrointehratsii [Ensuring the sustainable development of Ukraine's infrastructure in the context of European integration]. *Problemy ekonomiky ta upravlinnia – Problems of economics and management*, 3(16).

7. Peta, T., Chernyuk, L. (2017). Potentsial modernizatsii yak bazys efektyvnoho sotsialno-ekonomichnoho rozvytku krainy v konturi vidtvoriuvalnykh protsesiv [The potential of modernization as the basis of effective socio-economic development of the country in the contour of reproductive processes]. *Zbirnyk nauk. prats Cherkaskoho derzhavnogo tekhnolohichnoho universytetu – Collection. of science Proceedings of the Cherkasy State Technological University*, 44.

8. Gets, V.M., Shinkaruk, L.V., Artyomova, T.I., Bobukh, I.M., Burlaka, V.G. (2011). *Strukturni zminy ta ekonomichnyi rozvytok Ukrainy [Structural changes and economic development of Ukraine]*.

9. Andrushkiv, B.M., Amosha, O.I., Aptekar, S.S., Lyashenko, V.I., Saveliev, E.V. (2011). *Strukturni reformy ekonomiky: svitovy dosvid, instytuty, stratehii dlia Ukrainy [Structural reforms of the economy: world experience, institutions, strategies for Ukraine]*. Economic opinion of TNEU.

10. Fedulova, L.I. (2005). Innovatsiinyi rozvytok ekonomiky: model, systema upravlinnia, derzhavna polityka [Innovative development of the economy: model, management system, state policy].

Отримано 19.02.2024

РОЗВИТОК ПРОДУКТИВНИХ СИЛ І РЕГІОНАЛЬНА ЕКОНОМІКА

UDC 338.49:[332.12:332.012.35**JEL Classification: R11; O18****Mykola Butko**

Doctor of Economics, Professor, Honored Economist of Ukraine
Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: butko.mykola@ukr.net. **ORCID:** <https://orcid.org/0000-0002-4349-1298>

Oleksandr Kharkhun

PhD candidate in Management (specialty 073)

Department of Management and Administration

Chernihiv Polytechnic National University (Chernihiv, Ukraine)

E-mail: divine.zepelin@gmail.com. **ORCID:** <https://orcid.org/0009-0007-4361-9371>

**METHODOLOGICAL APPROACHES TO MANAGING
THE MODERNIZATION POTENTIAL OF THE INFRASTRUCTURE
SECTOR AT THE LEVEL OF TERRITORIAL COMMUNITIES**

Abstract. *This article is focused on the development of conceptual approaches to managing the modernization potential of engineering infrastructure enterprises within territorial communities. In today's environment of rapid technological changes and the increasing demand for sustainable community development, the necessity of effective planning and implementation of modernization measures in the infrastructure sector becomes paramount. The article explores key approaches to systematic modernization management, including strategic planning, the integration of innovations, financial support mechanisms, and the establishment of partnerships between various levels of government and business entities. The study also delves into the impact of local conditions on the effectiveness of modernization processes, highlighting the critical importance of adapting general methodological approaches to the specific needs and conditions of individual communities. In this context, particular attention is paid to issues of social justice, ensuring that modernization efforts equitably benefit all segments of the population. Additionally, the article emphasizes the significance of environmental sustainability in the modernization of infrastructure, considering the need to reduce the environmental footprint and enhance the resilience of communities. The role of public engagement in the decision-making process is also underscored, as community involvement is seen as a key factor in the successful implementation of modernization projects. The research focuses on the theoretical, methodological, and applied foundations required for the development and justification of tools to ensure the effective modernization of the functioning processes of engineering infrastructure enterprises, particularly in the context of post-war reconstruction efforts.*

Keywords: *engineering infrastructure enterprises; modernization; innovations; intellectualization; principles; regularities; methodological approaches to cognition.*

Fig.: 2. Table: 1. References: 10.

Бібліографічний опис для цитування:

Бутко М. П., Хархун О. С. Методологічні підходи до управління модернізаційним потенціалом інфраструктурної сфери на рівні територіальної громади. *Науковий вісник Полісся*. 2024. № 1(28). С. 135-150.